

11

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle vasemmistoliiton valtuustoryhmän ja sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän ryhmäaloitteisiin koskien hoitotakuun säilyttämistä Helsingissä

HEL 2024-006023 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon vasemmistoliiton valtuustoryhmän ja sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän ryhmäaloitteisiin koskien hoitotakuun säilyttämistä Helsingissä:

”Ryhmäaloitteissa esitetään, että lainsäädäntömuutoksista huolimatta Helsinki jatkaa 14 päivän hoitotakuun tavoittelemista terveysasemien lääkärien ja hoitajien vastaanotoissa. Sosiaalidemokraattien aloitteessa todetaan, että 14 päivän hoitotakuu merkitsisi kaikille terveysasemille velvoitetta parantaa toimintaa ja hoitoon pääsyn mittarin olevan yksilöllinen ja velvoite 100 prosenttia.

Ryhmäaloitteissa todetaan, että asiantuntija-arvioiden mukaan hoitotakuun pidentäminen takaisin kolmeen kuukauteen saattaa tuoda haasteita hoidon laatuun, saatavuuteen, kustannusten ja palvelujen tasoon. Vaikka tiukemman hoitotakuun toteuttamisella olisi välittömiä kustannusvaikutuksia, tulee myös kokonaisuutta ja pidempää aikaväliä tarkastella. Terveysongelmia ei pitäisi päästää kasautumaan ja pahenemaan.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että Helsingin terveysasemilla tavoitellaan 1.1.2025 alkaen 30 vuorokauden kiireettömään hoitoon pääsyä lääkärien ja hoitajien vastaanotoissa. Keskeisenä tavoitteena on myös hoitoon pääsyn ja hoidon oikea-aikaisuuden edistäminen asetetuista hoitotakuun aikarajoista riippumatta.

Perustason terveydenhuollon hoitotakuun lainsäädäntö

Terveydenhuoltolain 51 §:n mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä toimintansa siten, että potilas voi saada arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana yhteyden terveyskeskukseen tai muuhun perusterveydenhuollon toimintayksikköön ja saada yksilöllisen arvion tutkimustensa tai hoitonsa tarpeesta ja kiireellisyydestä sekä siitä, minkä terveydenhuollon ammattihenkilön tekemiä tutkimuksia tai antamaa hoitoa potilas tarvitsee. Kiireettömään hoitoon on päästävä 14 vuorokaudessa, kun hoitoon hakeutumisen syynä on sairastuminen, vamma, pitkäaikaissairauden vaikeutuminen, uudet oireet tai toimintakyvyn alenema. 14 vuo-

rokauden enimmäisaika ei koske esimerkiksi todistuksen tai lausunnon saamista, terveystarkastuksia ja seurantakäyntejä. Muissakin asioissa hoitoon tulee päästä kohtuullisessa ajassa enintään kolmen kuukauden kuluessa tai hoito- tai kuntoutussuunnitelman mukaisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriön hoitotakuu ohjekirjeessä (262/2003) todetaan, että eduskunnan hyväksymän lain mukaan 1.11.2024 voimaan tulee perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa seitsemän vuorokauden hoitotakuu. Hallitusohjelman mukaan henkilöstöpulan takia pidetään voimassa kuitenkin 1.9.2023 voimaan tullut 14 vuorokauden hoitotakuu ja 1.11.2024 voimaan tulevaksi säädetystä seitsemän vuorokauden hoitotakuusta luovutaan. Lakimuutosta ei ole tehty, mutta se on tarkoitus tehdä ennen kuin seitsemän vuorokauden hoitotakuu ehtii voimaan.

Hallitus linjasi kehysriihineuvotteluissa 15.–16.4.2024 uusista julkista taloutta vahvistavista sopeutustoimista ja päätti muun muassa perustason terveydenhuollon hoitotakuun heikentämisestä 14 vuorokaudesta kolmeen kuukauteen. Hallituksen yhtenä tavoitteena toimista päätetäessä on ollut helpottaa lakisääteisten tehtävien toimeenpanoa ja vähentää sosiaali- ja terveydenhuollon lisähenkilöstön rekrytointipainetta.

Helsingin terveysasemien kiirettömään hoitoon pääsy

Hoitoon pääsyn tunnuslukujen tulee terveydenhuoltolain 55 §:n mukaan perustua Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) julkaisemiin raportteihin. Vuonna 2024 tammi-kesäkuussa terveysasemien asiakkaista kiireettömälle lääkärin vastaanotolle hoidontarpeen arvioinnista pääsi 14 vuorokauden kuluessa 43 prosenttia ja hoitajan vastaanotolle 99 prosenttia asiakkaista. Tällä hetkellä THL:n raporttien laadussa on kuitenkin vielä puutteita, joita korjataan yhteistyössä Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan, Apotti Oy:n ja THL:n kanssa. Helsinki julkaisee internet-sivuillaan THL:n sivujen linkit hoitoon pääsyn tilanteesta.

Terveys- ja hyvinvointikeskus (THK) -toimintamallin mukaisesti jokaiselle potilaalle nimetään terveysasemilla tarvittaessa yhteyshenkilö, joka voi olla hoitaja, lääkäri tai joku muu sosiaali- ja terveysalan ammattilainen. Yhteyshenkilön tehtävänä on varmistaa, että asiakas saa tarvitsemansa palvelut ja tukea. Hoidon jatkuvuuden turvaamiseksi tavoitteena on aina myös resurssien mukaan saman lääkärinkontaktin jatkuvuus. Terveysasemilla hoidetaan paljon asiakkaita jo ensikontaktissa mahdollisimman pitkälle hoidon tarpeen arvioinnin perusteella, joten osa asiakkaiden hoidon tarpeista voidaan jo ensikontaktissa ratkaista. Hoidon tarpeen arvioinnin perusteella potilaan hoitokontakti voidaan myös hoitaa loppuun sairaanhoitajan, terveydenhoitajan, lääkärin, fy-

sioterapeutin tai mielenterveys- ja päihdehoitajan vastaanotolla. Moniammatillisuudella pyritään laadukkaaseen, potilasturvalliseen ja oikea-aikaiseen hoitoon sekä varmistamaan ammattilaisten tehokas työajankäyttö kunkin ammattilaisen osaamisprofiili huomioiden. Palvelutarpeen arvioinnin tueksi otetaan käyttöön sähköisen Älykäs HTA - työkalun sekä käyttöön otettavaa asiakaskontaktien hallinnan tietojärjestelmää kehitetään edelleen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että Helsingin terveysasemilla tavoitellaan 1.1.2025 alkaen 30 vuorokauden kiireettömään hoitoon pääsyä, koska hallituksen linjaama kolmen kuukauden hoitotakuu perusterveydenhuollon kiireettömään hoitoon on kohtuuttoman pitkä odotusaika asiakkaille.

Vaikutusten arviointi

Toimivilla ja riittävän hyvin saavutettavilla sosiaali- ja terveyspalveluilla on myönteinen vaikutus asukkaiden terveyteen, hyvinvointiin ja elämänlaatuun. Arviolta 10 prosenttia sairauksista on sellaisia, esimerkiksi vaarattomaksi arvioitujen luomien poisto, jotka voivat odottaa kolme kuukautta kiirettömän ajan saamiseksi lääkärille.

Hoidon jatkuvuus on keskeinen terveydenhuollon laatuun, kokonaisvaltaisuuteen, tehokkuuteen, yhteistyöhön ja kustannuksiin sekä väestön terveyteen myönteisesti vaikuttava tekijä. Yksinomaan hoidon saatuuden painottaminen niukkojen resurssien vallitessa saattaa vähentää hoidon jatkuvuutta.”

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausuntoa kaupunginhallitukselle vasemmistoliiton valtuustoryhmän ja sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän ryhmäaloitteista koskien hoitotakuun säilyttämistä Helsingissä. Ryhmäaloitteisiin vastataan samalla lausunnolla. Lausuntoa on pyydetty 4.10.2024 mennessä.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Timo Lukkarinen, terveysasemien johtajalääkäri, puhelin: 09 310 42611

timo.lukkarinen(a)hel.fi

Leena Turpeinen, terveys- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 09 310 52481

leena.turpeinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 24.4. 2024 Titta Hiltunen ym. hoitotakuu säilytettävä

03.09.2024

Asia/11

2 Valtuustoaloite 15.5.2024 Eveliina Heinäluoma ym. Helsingin pidettävä kiinni hoitotakuusta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano